

Boykot af russisk kunst og kultur er åndelig dumhed

Udskamningen af alt russisk er gået for vidt, når al russisk kunst og kultur smides på porten. Vi har brug for det - og de har brug for os.

Har russisk kunst, kultur og åndsliv noget med Putins invasion af Ukraine at gøre? Nej. Intet. Kun den virkelig åndsdozne formår at blande tingene sammen i en sådan grad, at man opfordrer til at fjerne alle former for russisk kultur fra danske teatre, kunstmuseer og tv-programmer.

Bogstavelig talt er alt fra pirogger og rødbedesuppe til den russiske nationalballets opførelse af Tjajkovskijs uødelige musik i balletten "Svanesøen" taget af programmet - takket være kulturminister Ane Halsboe-Jørgensens opfordring til alle kulturinstitutioner om at overveje, hvad man lægger navn til, og hvilke signaler der sendes i en krigstid. Det er det, man kalder politisk pres. For en god ordens skyld understreger ministeren dog, at der »ikke i sig selv er noget galt med rødbedesuppe«.

”

Vi er nødt til at forstå, at vi har et åndeligt kulturelt fællesskab med Rusland uden om Putin.

men det er simpelthen signalværdien.

Bom bom ... nu har jeg aldrig mistænkt ministeren for at være noget stort åndsmenneske, men hendes udmelding om boykot af russisk kunst og kultur demonstrerede (endnu engang), at hun har en uhørt ringe fornemmelse for kulturens væsen.

På ministerens ord skal alle statslige kunstinstitutioner tage russiske kunstnere af plakaten - og alle andre ikke-statslige kulturaktører beder ministeren mindeligt om at tage »diskussionen og refleksionen«, som hun gentog til bevidstløshed i "Deadline" forleden aften. Alene det at besidde et russisk pas er nok til at blive udelukket fra dansk åndsliv - om så den pågældende kunstner er aldrig så stor kritiker af Putin og alle hans

gerninger og alt hans væsen, så er det bare ærgerligt. Du er russer. Du er fjenden. Punktum.

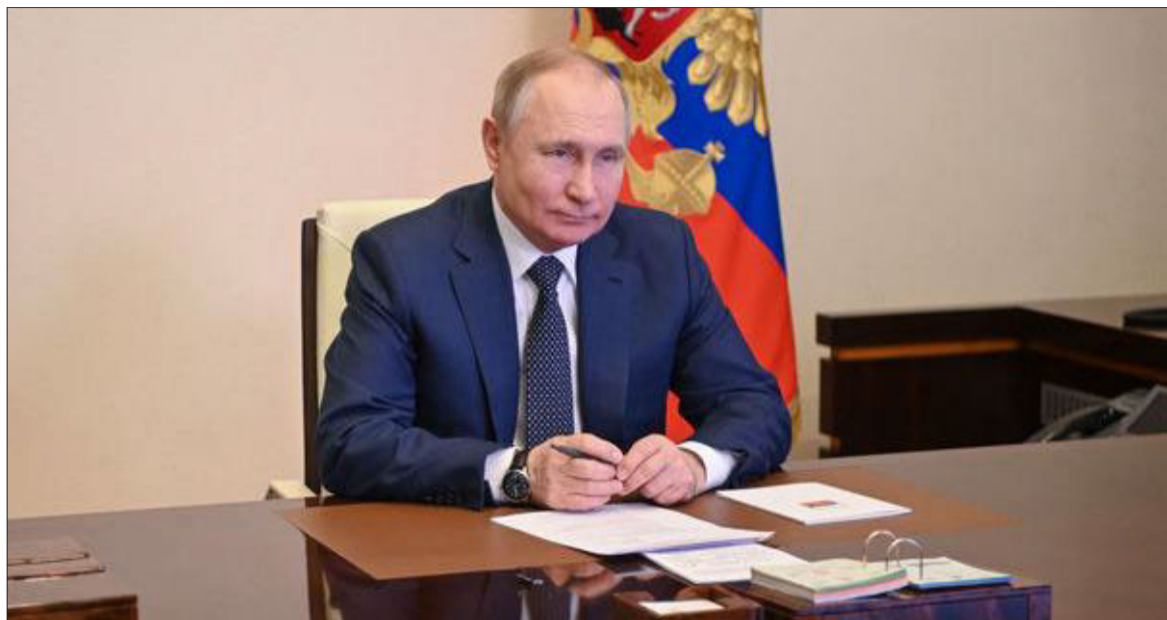
Det var blandt andet tilfældet på Horsens Museum, hvor et russisk-tysk tvillingepars udstilling blev taget af plakaten. Kunstnerne forlod Rusland for 30 år siden for at lave kunst i Vesten og yder et stor hjælpearbejde for ukrainske flygtninge i Tyskland og omtaler krigen som en tragedie for både Rusland og Ukraine. I krigstid kan kunst og kultur, der ellers skal bygge bro mellem os, bruges til at promovere et regime, fastslog ministeren forleden - ja, men kære minister, langt de fleste af kulturens aktører i Rusland er ikke Putins venner.

Og endelig er Rusland med kulturministerens velsignelse udelukket fra at deltage i alle sportsslutrunder. Må jeg lige minde ministeren om, at Danmark deltager i VM-slutrunden i slyngelstaten Qatar, hvor menneskerettighederne knægtes hver dag ved offentlige henrettelser af homoseksuelle og vantro, og kvinder undertrykkes efter islamisk skik, mens slavearbejdere dør under opførelse af fodboldstadion. Det forstyrrer tilsyneladende ikke ministerens nattesøvn.

Vi er nødt til at forstå, at vi har et åndeligt kulturelt fællesskab med Rusland uden om Putin. Skal vi også fjerne Dostojevskij, Gogol, Tolstoj og Solsjenitsyn fra bogreoler og eksistentielle arvegods? Solsjenitsyn, der gav lidelsen og rædslen i Gulaglejrene mæle - et evigt vidnesbyrd om modstanden mod den totale ødelæggelse af menneskets væsen - mod tilintetgørelsens magter.

Sådan har russiske arv og åndskultur beriget Vesten gennem århundreder. Og det har ikke været let at være russisk kunstner - hverken under Sovjetunionen eller under Putins regime, kampen for kunstens selvstændighed i forhold til staten, kampen mod censur og politisk forfølgelse. Derfor skal den frie vestlige verden selvfølgelig udvise åndsfrilighed over for russiske kunstnere.

Kulturen er på livets side - ikke på dødens og intethedens. Kunst og kultur er virkelighedens ånd - der, hvor mennesket kaster anker og finder rodfæste - det har også det russiske menneske brug for. Ikke mindst i dag.

Putin så et Nato, der ikke klarede sig godt i Afghanistan, ikke reagerede på Assad, der anvendte giftgas på sin egen befolkning, og blev kaldt hjernedød af Frankrigs præsident, og anså derfor alliancen som svag, men har Putin forregnet sig, spørger Peter Gorm Larsen. Arkivfoto: Alexey Nikolsky

Putin læste Vesten forkert

Bomber og missiler regner ned over et europæisk land. Ødelæggelser, død og mennesker på flugt. Hvorfor? Kan det forklares?

PETER GORM LARSEN
lektor, Thisted

Efter Første Verdenskrig opstod disciplinen "internationale relationer". Krig og fred skulle forklares. Groft er der to teorier. Realisme og liberalisme. Den første tager udgangspunkt i menneskets natur, som er egoistisk og ønsker magt. Verden bliver ikke bedre. Krig er naturlig. Den anden teori siger, at mennesket ønsker rigdom, der opnås ved samhandel. Der skabes afhængighed, som ansporer samarbejde. Der opstår internationale regler og organisationer. Mennesket lærer af historien.

Realismen videreudvikles til neorealisme. Forklaringer på krig skal findes i systemets struktur. I et velfungerende land er der politisk og domstole, orden og hierarki. I det internationale system er der anarki. Alles kamp mod alle. For stater gælder det om at overleve. De er rationelle og følger egne interesser. Indgår alliancer og forsøger at blive magtfulde for at øge deres sikkerhed. Anarki er ikke kaos. Der opstår magtbalancer og alliancer.

Efter Anden Verdenskrig blev det internationale system bipolariseret med to supermagter. Det gav overskuelighed. Atomvåben, soldater, kampvogne, fly og skibe kunne tælles. Afskrækkelsen var klar. Sikkerheden stabil.

Berlinmurens fald og Sovjetunionens sammenbrud ændrede systemet. Den ene supermagt vandt, den anden forsvandt. Politologer havde svært ved at forstå den nye tid. Ville historien ende i en fredelig liberal verdensorden eller kampe mellem etniske og religiøse civilisationer? Neorealismen havde det svært. En supermagtsleder lod sin stat dø! Andre gav afkald på suveræniteten til for-

del for EU. Tyskerne fik lov at forene sig og blive store, hvis de opgav D-mark og lod sig binde ind i en union. Liberalismens teori om samarbejde og afhængighed vandt terræn.

I dag er verden multipolær. Og derfor farlig, ifølge neorealister. Det er vanskeligt at beregne magtbalancer og alliancer. Omvendt er stater i dag meget afhængige af hinanden. Omfattende handel, kommunikationsnetværk, turisme og ekspertnetværk har fået politologer og økonomer til at tale om globalisering. Det giver fred ifølge liberalisterne. Putin og det udenrigspolitiske etablerment i Moskva kender magtens teori. De ved, at der ikke er nogen international politibetjent. At den stærkeste har ret, at deres atomvåben er frygtet, og sandhed kan konstrueres.

Måske har Putin kalkuleret, at flygtninge fra Ukraine vil få EU til at bryde sammen. Et våben anvendt af Erdogan og Lukasjenko. Putin så et svagt EU. Storbritannien er trådt ud, og der er ballade om retsprincipper i Polen og Ungarn. Corona har medført store udgifter, og EU-landene ville næppe bruge flere penge på militær.

Hvad med det største EU-land? Fik Tyskland ikke genforeningen af Moskva? Kan tyskerne indvende noget mod en genforening af slaviske folk? Var det ikke Putins ven, kansler Schröder, der ville samarbejde om olie og gas? En ny flerpartiregering var lige tiltrådt. Ampelkoalitionen består bl.a. af en ung og uprøvet udenrigsminister fra De Grønne. Et parti med pacifistiske aner. Putin kalkulerede, at koalitionen ville fortsætte

”

Hvad så Putin i forhold til Nato? Var det ikke Macron, der udtalte, at Nato var »hjernedød«?

med Wandel durch Handel.

Hvad så Putin i forhold til Nato? Var det ikke Macron, der udtalte, at Nato var »hjernedød«? Hvordan var det, Nato klarede sig i Afghanistan? Banket af stammekrigere og et kaotisk farvel i Kabuls lufthavn. Amerikanerne har kapaciteten. Men har den forrige præsident ikke sagt »America First«? Og Biden har ikke gjort op med mantraet. Putin tænkte på venen Assad, der anvendte giftgas mod sin befolkning. Præsident Obama trak en linje i sandet. Intet skete. Den syriske præsident inviterede det russiske luftvåben. Aleppo blev forvandlet til en ruin. Annekteringen af Krim lykkedes også for Putin. Kina og Xi ville næppe blande sig. Vestlige statsoverhoveder mødte ikke op til vinterlegene, men sportsfolkene og Putin kom. Magtbalancen var uigennemskuelig. Afskrækkelsen virkede ikke over for strategen Putin. Derfor krig i Europa.

For russerne var situationen efter 1991 håbløs. Jeltsin og vilde privatiseringer skabte stor ulighed. Oligarker overtog Ruslands rigdom. Putin blev bestyrer af et land, der var gledet ned på niveau med Brasilien, Indien og Tyrkiet. Er tvunget til at lave en ny fortælling, hvis magten skal bevares. Som andre autokrater spilles det nationalistiske kort. Den gyldne fortid skal få russerne til at glemme ulighed, fattigdom og corona. Imperiet skal genoprettes. Ved nytåret 2022 talte han om »positive ændringer« i det kommende år. Invasion af Ukraine lå lige for. Ukraine er "Lille Rusland". Fortællingen var russernes identitet. Khrusjtjov skænkede Ukraine Krim i 1954 for at fejre 300 året for Perejaslav-traktaten. Her anerkendtes Ruslands overhøjhed over Ukraine. Putin tænkte: Hvorfor ikke bygge videre på fortællingen?

Heldigvis er der kontingens i menneskers og stateres adfærd. EU og Tyskland donerer nu våben og ruste op. Sverige og Finland overvejer medlemskab af Nato. Har Putin forregnet sig?

SPEJLET
KOMMENTAR

MARIE HØGH
sognepræst og debattør

